

Ministerul Agriculturii
și dezvoltării rurale
DGP-AM POPAM

POPAM 2014-2020

SUSȚINE INIȚIATIVA TA!

UNIUNEA EUROPEANĂ

PROGRAMUL OPERAȚIONAL PENTRU PESCUIT ȘI AFACERI MARITIME 2014-2020

RAPORT ANUAL PENTRU PUNEREA ÎN APLICARE FEPAM - 2016 -

Rezumat pentru cetățeni
conform articolul 50 alineatul (9) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM) 2014-2020 este finanțat prin Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM). Acesta este unul dintre cele cinci fonduri structurale și de investiții europene (fondurile ESI), care se completează reciproc și își propun să creeze condițiile necesare redresării economice a UE, generând creștere și locuri de muncă. Fondul sprijină operatorii în tranziția către un pescuit durabil, ajută comunitățile din zonele de coastă să își diversifice economiile, finanțează proiecte care creează noi locuri de muncă și îmbunătățesc calitatea vieții în regiunile de coastă ale Europei facilitează accesul la finanțare.

Implementarea Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 revine Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, care a fost nominalizată ca Autoritate de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020, în conformitate cu prevederile art. 123 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013.

Nominalizarea MADR ca Autoritate de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 s-a făcut prin art. 7 al HG nr.1183 din 29.12.2014. Prin prevederile OUG 49/2015, art. 2 lit.n, funcțiile Autorității de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 sunt îndeplinite de Direcția Generală Pescuit – Autoritatea de Management pentru POPAM.

Principalele activități desfășurate de AM au fost îndreptate spre dezvoltarea și aprobarea componentelor care stau la baza dezvoltării sistemului de management și control pentru implementarea POPAM 2014-2020 în conformitate cu reglementările europene.

Aceste activități includ:

- a. aprobarea criteriilor de selecție în Comitetul de Monitorizare al POPAM, în conformitate cu art. 113 din Regulamentul 508/2014, Pe parcursul anului 2016 au avut loc 2 reuniuni ale Comitetului de Monitorizare POPAM;
- b. acțiuni pentru stabilirea sistemului de gestiune și control, în vederea desemnării ca AM. În acest sens, în cadrul Autorității de Management s-au organizat compartimente aferente activităților de verificare conformitate, eligibilitate, evaluare-selecție, verificări de management, plată, control, și au fost întocmite manuale de proceduri pentru funcțiile îndeplinite de DGP-AMPOPAM;
- c. elaborarea Ghidurilor solicitantului, care au fost lansate în consultare publică iar, după aprobare, publicate în Monitorul Oficial al României;
- d. Activități de informare pentru promovarea oportunităților de finanțare - AM a organizat 7 evenimente regionale de informare și promovare a POPAM, la care au participat pentru 250 persoane din toate județele țării. Evenimentele au avut loc la Constanța, Galați, Cluj-Napoca, Sucevița, Vadu Roșu (Brașov), Timișoara, Radovan (Dolj).

De asemenea, prin intermediul Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură, au fost desfășurate activități obligatorii ale României în domeniul pescuitului:

- a. acțiuni pentru punerea în aplicare a sistem de control, inspecție și executare al Uniunii;
- b. acțiuni pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante specifice POPAM.

INFORMAȚII PRIVIND IMPLEMENTAREA PRIORITĂȚILOR UNIUNII

În cadrul **Priorității Uniunii 1** - Promovarea pescuitului durabil din punctul de vedere al mediului, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere, pe parcursul anului 2016 au fost lansate măsurile **I.6** Diversificare și **I.23** Porturi de pescuit, locuri de debarcare, centre de licitații și adăposturi – investiții de îmbunătățire a infrastructurilor porturilor de pescuit și a centrelor de licitații sau a locurilor de debarcare și a adăposturilor, investiții pentru îmbunătățirea siguranței pescarilor. Pentru fiecare din aceste 2 măsuri au fost deschise câte 2 sesiuni de depunere a cererilor de finanțare, dar nu a fost depusă nici o cerere de finanțare.

În ceea ce privește măsura **I.21** – Eficiența energetică și atenuarea schimbărilor climatice – Înlocuirea sau modernizarea motoarelor, în conformitate cu prevederile POPAM 2014-2020, sprijinirea modernizării sau înlocuirii motoarelor flotei de la Marea Neagră se poate face doar după îndeplinirea planului de acțiune aferent condiționalității ex-ante referitoare la Raportul flotei. DG-MARE a informat AM despre îndeplinirea condiționalității ex-ante în data de 6.01.2017.

În cadrul **Priorității Uniunii 2** - Stimularea acvaculturii durabile din punctul de vedere al mediului, eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere:

Pentru **măsura II.2** Investiții productive în acvacultură, au fost deschise 2 sesiuni. În primul apel au fost depuse 5 cereri de finanțare, cu o valoare publică totală de 13.880.279,76 lei, din care 2 au fost respinse în etapa de conformitate administrativă din cauza unor documente lipsă, iar 3 au fost respinse la evaluarea calitativă tehnico-economică. În cea de-a 2-a sesiune, care s-a încheiat în luna februarie 2017, au fost depuse 26 cereri de finanțare, cu o valoare publică totală de 80.101.245,53 lei. Până la data de 31.03.2017, 13 dintre acestea au fost declarate neconforme și 10 declarate eligibile, din care una a fost evaluată, cu o valoare publică totală de 1.081.243,80 lei.

În cadrul acestei măsuri au fost încheiate acte adiționale pentru fazare pentru 4 contracte încheiate prin POP 2007-2013, având o valoare publică totală de 7.352.292,06 lei, pentru care a fost plătit și un avans în valoare de 1.291.531,51 lei, în conformitate cu prevederile art.29 din OUG 49/2015.

Nu a fost finalizat nici un contract până la data evaluării. Finalizarea contractelor existente crează premisele realizării următoarelor valori ale indicatorilor:

- de realizare = 4 contracte, reprezentând 16% din ținta asumată pentru anul 2018 și 4% din ținta asumată pentru anul 2023;
- de rezultat = variația producției de acvacultură de 392,88 tone reprezentând 5,04% din ținta asumată pentru anul 2023;
- financiari = angajamente bugetare în valoare de aprox. 1,6 mil. euro, reprezentând 8,89% din ținta asumată pentru anul 2018 și 1,82% din ținta asumată pentru anul 2023.

Pentru **măsura II.10** Acvacultura care furnizează servicii de mediu a fost deschis un apel de depunere a cererilor de finanțare. Au fost depuse 34 cereri de finanțare, din care 5 au fost retrase, 5 au fost respinse din cauza lipsei unor documente, iar 3 au fost respinse în cadrul etapei de evaluare tehnico-economică. Selectarea și contractarea au fost finalizate în luna februarie 2017. Cele 21 contracte, având o valoare publică totală de 69.830.694,20 lei, crează premisele realizării următoarelor valori ale indicatorilor:

- de realizare = 21 contracte, reprezentând 84% din ținta asumată pentru anul 2018 și 26,25% din ținta asumată pentru anul 2023;
- de rezultat = 24 ferme de acvacultură, reprezentând 62,50% din ținta asumată pentru anul 2023;
- financiari = angajamente bugetare în valoare de aprox. 15,5 mil. euro, reprezentând 86,11% din ținta asumată pentru anul 2018 și 17,59% din ținta asumată pentru anul 2023.

Notă: în țintele financiare asumate pentru PU2 sunt incluse măsurile II.2 și II.10.

Pentru **măsura II.3** Investiții productive în acvacultură — eficiența utilizării resurselor, reducerea utilizării apei și a substanțelor chimice, recirculare sisteme de minimizare a utilizării apei, a fost deschisă o sesiune de depunere a cererilor de finanțare în perioada 28.11.2016-27.01.2017, în care a fost depusă o cerere de finanțare, cu o valoare publică totală de 2.250.250,00 lei. Cererea de finanțare a fost respinsă în etapa de evaluare tehnico-economică.

Pentru **măsura II.4** Investiții productive în acvacultură — creșterea eficienței energetice, energie regenerabilă, a fost deschisă o sesiune de depunere a cererilor de finanțare în perioada 28.11.2016-27.01.2017, în care a fost depusă o cerere de finanțare, selectată până la data de 31.03.2017, având o valoare publică totală de 82.143,28 lei.

Măsura **II.13** – Asigurarea stocurilor din acvacultură se aplică în cazul pierderilor economice generate de dezastru, ceea ce nu a fost cazul.

În cadrul **Priorității Uniunii 3** – Încurajarea punerii în aplicare a PCP nu a fost deschis nici un apel pentru depunerea cererilor de finanțare, dar Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, care pune în aplicare măsurile din cadrul acestei priorități, a desfășurat activități eligibile, ce vor fi incluse în cererile de finanțare depuse în 2017:

- Pentru derularea Programului de Control, Inspecție și Supraveghere în domeniul pescuitului, în exercițiul financiar 2016 au fost efectuate cheltuieli în cuantum total de 1.997.938,45 lei, care vor fi incluse în cererile de rambursare ce vor fi depuse odată cu încheierea contractului de finanțare. În cazul în care această sumă va fi certificată integral, reprezintă 12,68% din ținta asumată pentru anul 2018 și 2,70% din ținta asumată pentru anul 2023.

- Pentru derularea Programului de Colectare și Gestionare a datelor necesare desfășurării PCP, în exercițiul financiar 2016 au fost efectuate cheltuieli în cuantum de 2.916.751,68 lei, care vor fi incluse în cererile de rambursare ce vor fi depuse odată cu încheierea contractului de finanțare. În cazul în care această sumă va fi certificată integral, reprezintă 18,43% din ținta asumată pentru anul 2018 și 3,94% din ținta asumată pentru anul 2023.

Notă: în țintele financiare asumate pentru PU3 sunt incluse ambele măsuri incluse în POPAM 2014-2020.

În cadrul **Priorității Uniunii 4** – Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și sporirea coeziunii teritoriale:

Pentru **măsura III.1** Sprijinul pregător au fost deschise 2 sesiuni de depunere a cererilor de finanțare, în urma cărora au rezultat 28 contracte, cu o valoare totală nerambursabilă de 2.889.391,76 lei.

Până la 31.12.2016, a fost plătită către beneficiari suma de 2.314.822,58 lei. În situația în care această sumă va fi certificată integral, reprezintă aprox. 21,35% din ținta asumată pentru PU4 pentru anul 2018.

Indicatorul de realizare al acestei măsuri este realizat în proporție de 140%.

În cadrul **măsurii III.2 și III.3** Punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare locală, a fost deschisă o sesiune de depunere a cererilor de finanțare, în care au fost depuse 18 cereri de finanțare, cu o valoare totală publică de 196.135.391,77 lei. Până la 31.12.2016, a fost selectată 1 cerere de finanțare, cu o valoare de 42.077.093,75 lei. Procesul de analiză a cererilor de finanțare a fost finalizat în luna martie 2017, când au fost contractate 16 strategii, cu o valoare totală de 160.115.223,91 lei, din care 32.709.871,00 reprezintă cheltuieli de funcționare ale FLAG-urilor. Alte 2 cereri de finanțare sunt în proces de contractare.

La suma rămasă neangajată din alocare se vor adăuga sume realocate din alte priorități din POPAM, astfel încât pe parcursul anului 2017 va mai fi deschisă o nouă sesiune de depunere a cererilor de finanțare.

În cadrul **Priorității Uniunii 5** – Stimularea comercializării și prelucrării:

Pentru măsura IV.4 Prelucrarea produselor pescărești și de acvacultură au fost deschise 2 sesiuni în 2016. În prima sesiune au fost depuse 2 cereri de finanțare, ambele selectate, având o valoare publică totală de 2.066.334,46 lei. Cea de-a 2-a sesiune au fost depuse 6 cereri de finanțare, având o valoare totală publică de 16.457.520,71 lei. A fost încheiat un act adițional pentru fazare pentru 1 contracte încheiat prin POP 2007-2013, cu o valoare 870.483,74 euro. A fost plătit un avans în valoare de 435.241,87 euro, în conformitate cu prevederile art.29 din OUG 49/2015. A fost efectuată o plată în valoare de 1.206.764,85 lei.

Până la data de 31.03.2017, una din cererile de finanțare depuse în prima sesiune a fost contractată, cu o valoare publică totală de 868.805,60 lei.

Finalizarea contractelor existente crează premisele realizării următoarelor valori ale indicatorilor:

- de realizare = 2 contracte, reprezentând 66,66% din ținta asumată pentru anul 2018 și 13,33% din ținta asumată pentru anul 2023
- de rezultat: Variația valorii primelor vânzări ale entităților care nu sunt organizații de producători = 3.345,13 mii euro reprezentând 129,86% din ținta asumată pentru anul 2023, Variația volumului primelor vânzări ale entităților care nu sunt organizații de producători = 452,56 tone, reprezentând 64,65% din ținta asumată pentru anul 2023.
- financiari = angajamente bugetare în valoare de 1.062.816,51 euro, reprezentând 53,14% din ținta asumată pentru anul 2018 și 7,81% din ținta asumată pentru anul 2023.

În cazul în care va fi certificată integral, suma plătită până în prezent reprezintă 13,5% din ținta asumată pentru anul 2018 și 1,98% din ținta asumată pentru anul 2023.

În cadrul **Priorității Uniunii 6** – Încurajarea punerii în aplicare a PMI nu a fost deschisă nici o sesiune de depunere a cererilor de finanțare.

În luna mai 2017, AM are în vedere deschiderea apelurilor pentru depunerea cererilor de finanțare pentru toate măsurile din cadrul priorităților I-V. Deschiderea apelului pentru Prioritatea 6 se va face în coroborare cu alte activități care concură la implementarea PMI.

Pentru a identifica problemele întâmpinate atât de către actorii din sector, DGP-AMPOPAM a pus la dispoziția acestora pe site-ul www.ampeste.ro un chestionar. De asemenea, personalul propriu și ANPA au furnizat, în vederea evaluării anuale, problemele pe care le-au întâmpinat.

Din aceste surse, au rezultat următoarele probleme care afectează performanța programului:

a. Potrivit art. 61 din Reg. UE 1303/2013, în cazul operațiunilor care generează venituri nete ulterior finalizării lor, se reduce în prealabil sprijinul acordat din FESI în funcție de potențialul operațiunii de a genera venituri nete pe parcursul unei perioade de referință.

Potrivit pct. 57 din preambulul FEPAM, reducerea sprijinului pentru operațiuni generatoare de venit trebuie să evite finanțarea excesivă a unor astfel de operațiuni, dar, în cazul investițiilor din acvacultură și procesare, deja există o cotă de cofinanțare de 50%, astfel evitându-se de la bun început finanțarea excesivă.

Însă, prin aplicarea prevederilor art. 61 la aceste operațiuni, se produce un efect contrar celui intenționat, deoarece prin interpretarea excesivă a textului de regulament se poate ajunge la concluzia ca pentru perioada avută în vedere pentru calcularea veniturilor nete, conform anexei I la Regulamentul(UE) 480 /2014, suntem puși în situația ca valoarea sprijinului să fie diminuată cu valoarea profitului obținut, ceea ce conduce de fapt la o subfinanțare a operațiunilor. În aceasta situație, asistăm la scăderea sau chiar dispariția interesului potențialilor beneficiari, atât în ceea ce privește numărul, cât și valoarea cererilor de finanțare depuse. Astfel este pusă în pericol realizarea obiectivelor POPAM.

b. Potențialii beneficiari din sector au semnalat faptul că procentul de cofinanțare de 50% este neatrăgător pentru ei. Acest procent este stabilit de Regulamentul (UE) 508/2014, dar pentru a veni în sprijinul solicitanților de tip IMM poate fi utilă utilizarea fondurilor provenite din implementarea instrumentului financiar prin POP 2007-2013 în crearea unui fond de garantare sau creditare. Pentru a veni în sprijinul solicitanților a fost analizată la nivelul Guvernului României posibilitatea utilizării fondurilor provenite din implementarea instrumentului financiar prin POP 2007-2013 în crearea unui fond de garantare sau creditare, și s-a materializat emiterea unei ordonanțe de urgență pentru garantarea până la max.80% a creditelor acordate de instituțiile finanțatoare pentru dezvoltarea și facilitarea accesului la finanțare al beneficiarilor POPAM.

În plus, DGP-AMPOPAM va intensifica informarea publicului cu privire la facilitățile privind plata la factură și avansul de până la 50% din cuantumul sprijinului financiar nerambursabil prin implicarea ANPA. În acest sens, DGP-AMPOPAM va elabora o fișă de prezentare a acestora, iar aceasta va fi distribuită pescarilor, în fermele de acvacultură și unitățile de procesare prin inspectorii ANPA.

c. Solicitanții privați care sunt proprietarii unor active din cadrul unităților de acvacultură nu dețin contracte de concesiune din care să rezulte dreptul de folosință asupra clădirilor/terenului/luciu de apă. În vederea accelerării procesului de concesiune a terenului pe care sunt amplasate amenajări piscicole, procedura de concesiune ce va fi aplicată de ANPA va fi aprobată prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale de aprobare, iar studiile de oportunitate în vederea concesiunii vor fi aprobate cu celeritate prin hotărâri de Guvern. Pentru asigurarea durabilității investițiilor în acvacultură prin POPAM 2014-2020, este necesară dovada dreptului de folosință asupra luciului de apă pe o perioadă de cel puțin 10 ani.

În plus, prin promovarea de către ANPA a Ordonanța de urgență nr. 85/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, care are rolul de a promova acvacultura prin stabilirea administratorului statului pentru terenurile pe care sunt amplasate amenajări piscicole se vor repune în producție peste 31.000 ha de amenajări piscicole prin concesionarea acestora către investitorii interesați sau proprietarii de active. Se asigură astfel dezvoltarea acvaculturii în lacurile de acumulare și creșterea numărului de potențiali solicitanți.

d. Beneficiarii privați nu au prelungite contractele cu Apele Române privind asigurarea volumului de apă și a serviciilor comune de gospodărirea apei. Pentru rezolvarea acestei probleme va fi elaborat un ordin comun al ministrului apelor și pădurilor și al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și monitorizarea în conformitate cu prevederile Art. III. al OUG 85/2016 pentru modificarea și completarea OUG 23/2008 privind pescuitul și acvacultura care stipulează că "Pentru lacurile de acumulare aflate în administrarea Administrației Naționale "Apele Române", în care se poate practica și activitatea de piscicultură, închirierea acestora se realizează de către administrator în baza unei metodologii aprobate prin ordin comun al ministrului mediului, apelor și pădurilor și al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență".

e. Actorii din sector au reclamat birocrația excesivă, nejustificată și consumatoare de resurse umane și financiare în procesul de licențiere pentru activitatea de acvacultură. O analiză a acestei sesizări a arătat faptul că procedura ANPA prevede pentru eliberarea acestora 10 zile, iar costul emiterii licenței este de 150 lei, dar este necesară prezentarea autorizației de gospodărire a apelor și a autorizației de mediu, a căror emiterie durează cel puțin 30 zile pentru fiecare (fiind consecutive, aceasta conduce la o perioadă mai mare de 60 de zile) și costă peste 2.000 lei. Această situație va fi discutată cu Ministerul Mediului și cel al Apelor și Pădurilor, în vederea accelerării emiterii acestor documente, ceea ce va conduce la creșterea numărului de beneficiari.

f. Interesul scăzut al autorităților publice locale pentru infrastructura portuară de pescuit, din cauza faptului că nu se poate finanța decât infrastructura deja existentă iar nu crearea de noi porturi de pescuit, locuri de debarcare sau centre de licitații deși cuantumul sprijinului financiar pentru autorități publice este de 100%. Având în vedere faptul că această măsură a fost deja deschisă de 2 ori, dar nu a fost depusă nici o cerere de finanțare, vor fi inițiate discuții cu autoritatea portuară din Constanța, autoritățile locale și cu organizațiile de pescari în vederea evaluării posibilităților de implementare a acestei măsuri.

g. Lipsa de experiență a solicitanților în depunerea on-line a cererilor de finanțare, ca și faptul că sistemul informatic este încă în lucru a făcut ca în primele apeluri deschise în acest sistem să fie depuse puține cereri de finanțare. Numărul cererilor de finanțare depuse în sesiune secunde deschise a fost mult mai mare, ceea ce probează faptul că solicitanții au început să se obișnuiască cu acest sistem. Pentru a-i sprijini în acest demers, AM a publicat pe site-ul www.ampeste.ro documentele suport puse la dispoziție de Ministerul Fondurilor Europene.

Pentru a veni în sprijinul potențialilor solicitanți ai POPAM 2014-2020, ANPA a întreprins următoarele măsuri:

- inspectorii teritoriali au asigurat servicii de consiliere pentru producătorii din acvacultura aflați la început de activitate;
- a popularizat oportunitățile oferite de diversificarea activității fermelor de acvacultura pentru a se realiza valoare adăugată (venituri suplimentare).

De asemenea, pentru evitarea problemelor întâmpinate în implementarea POP 2007-2013, ANPA a efectuat 1038 de controale la fermele de acvacultura pentru verificarea licențelor de acvacultura și modul de respectare a prevederilor acestora.